TEISINGUMO TEISMO (septintoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. kovo 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Žemės ūkis – Teisės aktų derinimas sveikatos srityje – Gyvūnų sveikata – Veterinariniai patikrinimai – Iš Kinijos importuojami gyvūninės kilmės produktai – Importo draudimas – Sprendimas 2002/994/EB – Tam tikriems produktams taikoma išimtis – Priedo I dalis – Žuvininkystės produktai – Sąvoka – Žuvų taukai – Gyvūnų pašarams skirti produktai – Galiojimas“

Byloje C-7/23

dėl *Raad van State* (Valstybės Taryba, Belgija) 2022 m. gruodžio 22 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2023 m. sausio 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Marvesa Rotterdam NV

prieš

Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)

TEISINGUMO TEISMAS (septintoji kolegija),

kurį sudaro septintosios kolegijos pirmininko pareigas einantis N. Wahl (pranešėjas), teisėjai J. Passer ir M. L. Arastey Sahún,

generalinė advokatė L. Medina,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Marvesa Rotterdam NV*, atstovaujamos *advocaat* S. Feyen, *avocate* C. Louski ir *advocaat* J. Mosselmans,

– *Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)*, atstovaujamos *advocaat* R. Depla,

– Belgijos vyriausybės, atstovaujamos S. Baeyens, P. Cottin ir C. Pochet,

* Proceso kalba: nyderlandų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos B. Hofstötter ir M. ter Haar,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo 2002/994/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, taikomų iš Kinijos importuojamiems gyvūninės kilmės produktams (OL L 348, 2002, p. 154; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 37 t., p. 534), iš dalies pakeisto 2015 m. liepos 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/1068 (OL L 174, 2015, p. 30) (toliau – Sprendimas 2002/994), priedo I dalies išaiškinimo ir galiojimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Marvesa Rotterdam NV* (toliau – *Marvesa*) ir *Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV)* (Federalinė maisto grandinės saugos agentūra (AFSCA), Belgija) ginčą dėl dviejų šios agentūros sprendimų, kuriais neleista importuoti gyvūnų pašarams skirtų žuvų taukų iš Kinijos, teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Direktyva 97/78/EB

3 1997 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvos 97/78/EB, nustatančios principus, reglamentuojančius iš trečiųjų šalių į Bendriją įvežamų produktų veterinarinių patikrinimų organizavimą (OL L 24, 1998, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 24 t., p. 247), iš dalies pakeistos 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 882/2004 dėl oficialios kontrolės, kuri atliekama siekiant užtikrinti, kad būtų įvertinama, ar laikomasi pašarus ir maistą reglamentuojančių teisės aktų, gyvūnų sveikatos ir gerovės taisyklių (OL L 191, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 200), klaidų ištaisymo 58 straipsniu (toliau – Direktyva 97/78), 2 straipsnio 2 dalies a punkte sąvoka „produktai“ buvo apibrėžta taip:

„Be to:

a) „produktai“ – tai gyvūninės kilmės produktai, minimi [1989 m. gruodžio 11 d. Tarybos] direktyvoje 89/662/EEB [dėl veterinarinių patikrinimų, taikomų Bendrijos vidaus prekyboje, siekiant sukurti vidaus rinką (OL L 395, 1989, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 9 t., p. 214)] ir [1990 m. birželio 26 d. Tarybos] direktyvoje 90/425/EEB [dėl Bendrijos vidaus prekyboje tam tikrais gyvūnais ir produktais taikomų veterinarinių ir zootechninių patikrinimų, siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą (OL L 224, 1990, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 10 t., p. 138)], 2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1774/2002, nustatančiame sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (OL L 273, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 37 t., p. 92), 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvoje 2002/99/EB, nustatančioje gyvūnų sveikatos taisykles, reglamentuojančias žmonėms skirtų gyvūninės kilmės produktų gamybą, perdirbimą, paskirstymą ir importą

(OL L 18, 2003, p. 11; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 38 t., p. 124), ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente Nr. 854/2004, nustatančiame specialiąsias gyvūninės kilmės produktų, skirtų vartoti žmonėms, oficialios kontrolės taisykles (OL L 139, 2004, p. 206; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 75), ir 19 straipsnyje minimi augaliniai produktai.“

4 Direktyvos 97/78 22 straipsnio 1 dalyje buvo numatyta:

„Jeigu trečiosios šalies teritorijoje pastebima ar paplinta liga, minima 1982 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvoje 82/894/EEB dėl pranešimo apie gyvūnų ligas Bendrijoje (OL L 378, 1982, p. 58; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 5 t., p. 191), zoonozė arba kitokia liga, kitoks reiškinys ar aplinkybė, galintis kelti didelę grėsmę gyvūnų ar visuomenės sveikatai, arba jeigu tai yra būtina dėl kurios nors kitos su gyvūnų ar visuomenės sveikata susijusios priežasties, visų pirma atsižvelgiant į tos šalies veterinarijos specialistų pateiktas išvadas arba pagal pasienio kontrolės poste atliktų patikrinimų rezultatus, [Europos] Komisija, veikdama savo iniciatyva ar valstybės narės prašymu, atsižvelgusi į padėties pavojingumą, nedelsdama:

– sustabdo importą iš minėtos trečiosios šalies ar jos dalies, ir, prireikus, iš trečiosios tranzito šalies,

– nustato specialias sąlygas dėl produktų, vežamų iš minėtos trečiosios šalies ar jos dalies,

– faktiškų išvadų pagrindu nustato reikalavimus dėl atitinkamų patikrinimų, kuriuos gali sudaryti speciali atitinkamų pavojų visuomenės ar gyvūnų sveikatai paieška, ir, atsižvelgiant į tų patikrinimų rezultatus, padidinti fizinių patikrinimų dažnumą.“

5 Direktyva 97/78 buvo panaikinta ir pakeista 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas) (OL L 95, 2017, p. 1).

Sprendimas 2002/994

6 Sprendimo 2002/994 1 ir 4 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

(1) Remiantis Direktyva [97/78] būtina patvirtinti būtinas apsaugos priemones iš trečiųjų šalių importuojamiems tam tikriems produktams, jei šiose šalyse kyla ar plinta tikėtinas rimtas pavojus žmonių ir gyvūnų sveikatai.

<…>

(4) Aptikus iš Kinijos importuotuose tam tikruose akvakultūros ir žuvininkystės produktuose chloramfenikolio, Komisija priėmė 2001 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą 2001/699/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, taikomų tam tikriems maistui skirtiems iš Kinijos ir Vietnamo kilusiems žuvininkystės ir akvakultūros produktams (OL L 251, 2001, p. 11), iš dalies pakeistą [2002 m. spalio 2 d. Komisijos] Sprendimu 2002/770/EB, [iš dalies keičiančiu Sprendimą 2001/699/EB ir panaikinančiu Sprendimą 2002/250/EB dėl apsaugos priemonių, taikomų tam tikriems iš Vietnamo importuojamiems žuvininkystės ir akvakultūros produktams, panaikinimo (OL L 265, 2002, p. 16)]. Be to, aptikus tikrinamojo vizito Kinijoje metu veterinarinių vaistų reglamentavimo bei gyvų gyvūnų ir gyvūninės kilmės produktų likučių kontrolės sistemos įgyvendinimo srityse trūkumus, Komisija priėmė 2002 m. sausio 30 d. Sprendimą 2002/69/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, taikomų gyvūninės kilmės produktams, įvežamiems iš Kinijos (OL L 30, 2002, p. 50) su paskutiniais pakeitimais, padarytais [2002 m. lapkričio 28 d. Komisijos] sprendimu 2002/933/EB [dėl tam tikrų apsaugos priemonių, taikomų iš Kinijos importuojamiems gyvūninės kilmės produktams (OL L 324, 2002, p. 71)].“

7 Sprendimo 2002/994 1 straipsnyje nurodyta:

„Šis sprendimas taikomas visiems gyvūninės kilmės produktams, importuojamiems iš Kinijos ir skirtiems vartoti žmonėms arba naudoti gyvūnų pašarui.“

8 Šio sprendimo 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės uždraudžia 1 straipsnyje nurodytų produktų importą.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės leidžia importuoti šio sprendimo priede išvardytus produktus laikantis atitinkamų tiems produktams taikomų visuomenės bei gyvūnų sveikatos reikalavimų, o priedo II dalyje išvardytų produktų atveju – vadovaujantis 3 straipsniu.“

9 Minėto sprendimo priedo I dalyje numatyta:

„Žmonėms vartoti arba gyvūnams šerti skirtų gyvūninių produktų, kuriuos leidžiama importuoti į [Europos] Sąjungą be 3 straipsnyje numatyto patvirtinimo, sąrašas:

– žuvininkystės produktai, išskyrus:

  – iš akvakultūros gautus produktus,

  – lukštentas ir (arba) apdorotas krevetes,

  – *Procambrus clarkii* rūšies vėžius, žvejybinės veiklos metu sugautus gamtiniuose gėluosiuose vandenyse,

– želatina,

– gyvūnų augintinių ėdalas pagal [2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos] reglamentą (EB) Nr. 1069/2009, [kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (OL L 300, 2009, p. 1)],

– medžiagos, skirtos naudoti kaip maisto priedai pagal [2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos] reglamentą (EB) Nr. 1333/2008 [dėl maisto priedų (OL L 354, 2008, p. 16)],

<…>“

Reglamentas (EB) Nr. 853/2004

10 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 853/2004, nustatančio konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 14), 2 straipsnyje nustatyta:

„Šiame reglamente taikomos šios apibrėžtys:

1) [2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos] reglamente (EB) Nr. 178/2002, [nustatančiame maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančiame Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančiame su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463)], nustatytos apibrėžtys.

„<…>“

11 Reglamento Nr. 853/2004 I priedo 3.1 punkte numatyta:

„žuvininkystės produktai – tai visi laukiniai arba auginami jūros arba gėlųjų vandenų gyvūnai (išskyrus gyvus dvigeldžius moliuskus, gyvus dygiaodžius, gyvus gaubtagyvius ir gyvus jūros pilvakojus ir visus žinduolius, roplius ir varles), įskaitant visas valgomąsias tų gyvūnų dalis ir gaminius.“

Reglamentas Nr. 854/2004

12 Reglamento Nr. 854/2004 2 straipsnio 2 dalies d punkte nustatyta:

„Be to, atitinkamai taikomi apibrėžimai, pateikti šiuose reglamentuose:

<…>

d) Reglamente [Nr. 853/2004].“

13 Reglamentas Nr. 854/2009 buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu 2017/625.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 Nyderlanduose įsteigta bendrovė *Marvesa*, vykdydama didmeninę prekybą gyvūnų pašarams skirtais žuvų taukais ir jų platinimo veiklą, importuoja žuvų taukus iš Kinijos.

15 2018 m. sausio 5 ir 25 d. Kinijos pasienio tarnybos išdavė sveikatos sertifikatus, leidžiančius į Belgiją gabenti pirmąją 258 470 kg ir antrąją 261 674 kg žuvų taukų, skirtų gyvūnų pašarams, siuntą iš Kinijos.

16 2018 m. vasario 23 d. kompetentingas Belgijos pasienio kontrolės punktas atsisakė leisti į Sąjungą importuoti konteinerius, gabenančius minėtas žuvų taukų siuntas.

17 AFSCA ir *Marvesa* pasikeitus informacija dėl minėto atsisakymo importuoti ir išklausius *Marvesa*, AFSCA dviem galutiniais 2018 m. balandžio 20 ir 24 d. sprendimais patvirtino atsisakymą leisti importuoti minėtas žuvų taukų siuntas į Belgiją.

18 Tuose dviejuose sprendimuose AFSCA nurodė, kad aptariami žuvų taukai yra „draudžiamas produktas“, ir pažymėjo „neleidžiama įvežti iš Kinijos (apsaugos priemonės 2002/994/EB)“.

19 *Marvesa* šiuos sprendimus ginčija *Raad van State* (Valstybės Taryba, Belgija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme. Ji teigia, kad tie sprendimai pažeidžia Sprendimo 2002/994 1 ir 2 straipsnius, ir šiuo klausimu tvirtina, kad gyvūnų pašarams skirti žuvų taukai atitinka „žuvininkystės produktų“ apibrėžtį, kaip ji suprantama pagal Sprendimo 2002/994 priedo I dalį, todėl importuoti šį produktą leidžiama pagal minėto sprendimo 2 straipsnio 2 dalį.

20 *Marvesa* teigimu, sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima ir žmonėms vartoti, ir gyvūnų pašarams naudoti skirtus žuvininkystės produktus. Todėl ši sąvoka apima gyvūnų pašarams skirtus žuvų taukus. *Marvesa* remiasi sąvokos „žuvininkystės produktai“ apibrėžtimi, pateikta kituose, jos manymu, reikšminguose Sąjungos teisės aktuose, taip pat Sprendimo 2002/994 priedo formuluote ir šio sprendimo kontekstu bei tikslu. Ji taip pat pažymi, kad šios sąvokos aiškinimas, pagal kurį ji apima tik žmonėms vartoti skirtus produktus, lemtų „beprecedentę“ situaciją, kai gyvūnų pašarams skirtiems žuvų taukams būtų taikoma griežtesnė tvarka, nei žmonėms vartoti skirtiems žuvų taukams.

21 AFSCA savo ruožtu teigia, kad sąvoka „žuvininkystės produktai“, kaip ji suprantama pagal Sprendimo 2002/994 priedo I dalį, apima tik žmonėms vartoti skirtus žuvininkystės produktus. Be kitų argumentų, ji nurodo, kad Sąjungos teisėje daromas skirtumas tarp žmonėms vartoti skirtų produktų ir gyvūnų pašarams skirtų produktų. Ji taip pat primena Komisijos vertinimą, pateiktą 2018 m. balandžio 9 d. „Expert Group on veterinary import controls“ (Veterinarijos produktų importo kontrolės taisyklių ekspertų grupė) posėdžio protokole, kad pagal šiuo metu taikomas Sąjungos taisykles neleidžiama importuoti gyvūnų pašarams skirtų Kinijos kilmės žuvų taukų.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dviejų nagrinėjamų sprendimų teisėtumas priklauso nuo Sprendimo 2002/994 priede esančios sąvokos „žuvininkystės produktai“ išaiškinimo ir kad dėl AFSCA aiškinimo žuvų taukų importas galėtų būti vertinamas skirtingai, priklausomai nuo to, ar jie skirti vartoti žmonėms, ar gyvūnams.

23 Tokiomis aplinkybėmis *Raad van State* (Valstybės Taryba) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Sprendimo 2002/994] priedo I dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima ir vartoti žmonėms, ir gyvūnams šerti skirtus produktus, todėl gyvūnų pašarams skirti žuvų taukai gali būti laikomi „žuvininkystės produktu“, kaip tai suprantama pagal pirma minėtą priedą?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar [Sprendimo 2002/994], priedo I dalimi pažeidžiama [Direktyvos 97/78] 22 straipsnio 1 dalis, prireikus siejama su SESV Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 1 straipsniu, dėl to, kad draudimas importuoti iš Kinijos įvežamiems vartoti žmonėms skirtiems žuvininkystės produktams pagal šio sprendimo 2 straipsnį netaikomas, o iš Kinijos įvežamiems gyvūnams šerti skirtiems žuvininkystės produktams – taikomas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

24 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sprendimo 2002/994 priedo I dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima tiek žmonėms vartoti, tiek gyvūnų pašarams skirtus produktus, ir ar todėl gyvūnų pašarams skirti žuvų taukai yra „žuvininkystės produktas“, kaip tai suprantama pagal šį priedą.

25 Pirmiausia reikia priminti, kad remdamasi svaria priežastimi, susijusia su gyvūnų sveikata ar žmonių sveikatos apsauga, Komisija pagal Direktyvos 97/78 22 straipsnio 1 dalį gali priimti priemones, susijusias su importu iš trečiosios šalies, pavyzdžiui, sustabdyti importą, numatyti specialias sąlygas, nustatyti atitinkamus patikrinimus arba dažniau atlikti fizinius patikrinimus.

26 Iš Sprendimo 2002/994 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad tokios priemonės buvo priimtos po to, kai iš Kinijos importuojamuose akvakultūros ir žuvininkystės produktuose buvo aptikta chloramfenikolio ir po patikrinimo šioje šalyje nustatyta trūkumų, susijusių su veterinarijos taisyklėmis ir likučių gyvuose gyvūnuose ir gyvūninės kilmės produktuose kontrolės sistema. Taigi Sprendimu 2001/699 ir Sprendimu 2002/69 Komisija iš pradžių uždraudė importuoti krevetes iš Kinijos ir Vietnamo (arba jų kilmės), o vėliau – visų gyvūninės kilmės produktų, importuotų iš Kinijos ir skirtų vartoti žmonėms arba gyvūnų pašarams, importą, išskyrus tam tikrus aiškiai nustatytus gyvūninės kilmės produktus, pavyzdžiui, žuvininkystės produktus, kurie sugauti, užšaldyti ir galutinai supakuoti jūroje ir tiesiogiai iškraunami Sąjungos teritorijoje.

27 Peržiūrėjusi šias priemones ir atsižvelgusi į teigiamus valstybių narių atliktų patikrinimų rezultatus bei Kinijos valdžios institucijų pateiktą informaciją Komisija, manydama, kad reikia atnaujinti ir konsoliduoti Sprendimo 2002/69 nuostatas bei panaikinti Sprendimus 2001/699 ir 2002/69, priėmė Sprendimą 2002/994.

28 Remiantis Sprendimo 2002/994 1 straipsniu ir 2 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės draudžia importuoti gyvūninės kilmės produktus iš Kinijos, kurie skirti vartoti žmonėms arba naudoti gyvūnų pašarui. Vis dėlto pagal šio sprendimo 2 straipsnio 2 dalį, nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės leidžia importuoti to sprendimo priede išvardytus produktus.

29 Nors žuvininkystės produktai yra tarp tame pačiame priede išvardytų gyvūninės kilmės produktų, Sprendime 2002/994 ir ypač šio priedo I dalyje sąvoka „žuvininkystės produktai“ neapibrėžta ir juo labiau nepatikslinta, ar ši sąvoka apima ir žmonėms vartoti, ir gyvūnų pašarams naudoti skirtus produktus.

30 Taigi, siekiant nustatyti Sprendimo 2002/994 priedo I dalies ir šiame priede nurodytos sąvokos „žuvininkystės produktai“ prasmę ir apimtį, pagal suformuotą jurisprudenciją reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2022 m. spalio 27 d. Sprendimo *Orthomol*, C-418/21, EU:C:2022:831, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Pirma, tiesa, kad pagal Sprendimo 2002/994 1 straipsnio ir šio sprendimo priedo I dalies formuluotes tiek minėtas sprendimas, tiek šis priedas taikomi visiems gyvūninės kilmės produktams, importuojamiems iš Kinijos ir skirtiems vartoti žmonėms arba naudoti gyvūnų pašarams.

32 Vis dėlto ši aplinkybė nereiškia, kad visi šiame priede nurodyti ir išvardyti produktai būtinai yra skirti žmonių maistui ir gyvūnų pašarams.

33 Viena vertus, Sprendimo 2002/994 1 straipsnyje ir šio sprendimo priedo I dalyje produktai, skirti žmonėms vartoti arba gyvūnų pašarams naudoti, nurodomi alternatyviai. Kita vertus, tam tikri produktai, kuriems taikomas šis priedas, dėl savo pobūdžio gali būti skirti tik žmonių maistui arba tik gyvūnų pašarams. Tai ypač pasakytina apie minėtame priede nurodytus naminių gyvūnėlių pašarus.

34 Darytina išvada, kad, priešingai, nei teigia *Marvesa*, iš Sprendimo 2002/994 taikymo srities negalima daryti išvados, kad šio sprendimo priede nurodyta sąvoka „žuvininkystės produktai“ būtinai apima žuvininkystės produktus, skirtus vartoti žmonėms ir naudoti gyvūnų pašarams.

35 Antra, dėl Sprendimo 2002/994 konteksto ir teisinio pagrindo reikia priminti, kad, atsižvelgiant į reikalavimus dėl Sąjungos teisės sistemos vienovės ir nuoseklumo, toje pačioje srityje priimtuose teisės aktuose vartojamos sąvokos turi turėti tą pačią reikšmę (2020 m. lapkričio 19 d. *Sprendimo 5th AVENUE Products Trading*, C-775/19, EU:C:2020:948, 42 punktas).

36 Šiuo klausimu svarbu pabrėžti, kad teisės aktuose, reglamentuojančiuose gyvūninės kilmės produktus, teisės aktų leidėjas atskiria žmonėms vartoti skirtus produktus nuo gyvūnų pašarams skirtų produktų. Šioms dviem produktų kategorijoms taikomos skirtingos teisinės sistemos, nes jos parengtos atsižvelgiant į konkrečias kiekvienos kategorijos savybes.

37 Be to, Direktyvos 97/78, kuria grindžiamas Sprendimas 2002/994, 2 straipsnio 2 dalies a punkte sąvoka „produktai“ buvo apibrėžta darant nuorodą į kitus Sąjungos teisės aktus. Konkrečiai kalbant, ji nurodė Reglamentą Nr. 854/2004, kurio 2 straipsnio 2 dalies d punkte daroma nuoroda į Reglamentą Nr. 853/2004 – jo I priedo 3.1 punkte apibrėžta sąvoka „žuvininkystės produktai“.

38 Reglamentas Nr. 853/2004 ir Reglamentas Nr. 854/2004 iš esmės taikomi tik žmonėms vartoti skirtiems produktams.

39 Viena vertus, Reglamentas Nr. 854/2004 buvo skirtas žmonėms vartoti skirtiems gyvūninės kilmės produktams.

40 Kita vertus, Reglamente Nr. 853/2004 nustatytos gyvūninės kilmės maisto produktams taikomos higienos taisyklės. Reglamento Nr. 178/2002, kurio apibrėžtys pagal Reglamento Nr. 853/2004 2 straipsnio 1 punktą taikytinos pastarojo reglamento tikslais, 2 straipsnyje sąvoka „maisto produktas“ apibrėžta kaip „medžiaga arba produktas, perdirbtas, perdirbtas iš dalies arba neperdirbtas, kurį žmogus nur[i]s arba pagrįstai tikimasi, kad nur[i]s“.

41 Darytina išvada, kad pagal gyvūninės kilmės produktus reglamentuojančius teisės aktus, tarp kurių yra Sprendimas 2002/994, sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima tik žmonėms vartoti skirtus produktus.

42 Taigi, kadangi Sprendime 2002/994 nenurodyta priešingai, siekiant nuoseklumo sąvoka „žuvininkystės produktai“ pagal tą sprendimą turi turėti tokią pačią reikšmę kaip ir šiame platesniame kontekste.

43 Trečia, tokį požiūrį patvirtina Sprendimu 2002/994 siekiamas tikslas.

44 Kaip Komisija priminė to sprendimo pirmoje konstatuojamojoje dalyje, pagal Direktyvą 97/78 leidžiama patvirtinti būtinas apsaugos priemones iš trečiųjų šalių importuojamiems tam tikriems produktams, jei šiose šalyse kyla ar plinta tikėtinas didelis pavojus žmonių ir gyvūnų sveikatai.

45 Tokios priemonės priklauso, pirma, nuo produktų, kuriems jos skirtos, pobūdžio ir paskirties ir, antra, nuo šių produktų keliamo konkretaus pavojaus žmonių ar gyvūnų sveikatai.

46 Kiek tai konkrečiai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamu draudimu importuoti, Sprendime 2002/994 nustatytos apsaugos priemonės ir galimas šių priemonių sušvelninimas priimant sprendimą leisti importuoti tam tikrus gyvūninės kilmės produktus, kaip pabrėžė Komisija, priklauso nuo Kinijos valdžios institucijų pateiktos informacijos ir garantijų, taip pat prireikus – nuo Sąjungos ekspertų atliktų patikrinimų vietoje rezultatų.

47 Tokia informacija ir patikrinimai yra skirti konkrečiam produktui, kurio importo draudimas peržiūrimas, ir atsižvelgiant į taip įvertinto produkto keliamą pavojų žmonių ar gyvūnų sveikatai.

48 Vadinasi, informacija ir patikrinimai, susiję su žmonėms vartoti skirtais žuvų taukais, nėra reikšmingi vertinant gyvūnų pašarams skirtų žuvų taukų keliamą pavojų.

49 Šiuo atveju pažymėtina: kadangi sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima tik žmonėms vartoti skirtus produktus, informacija ir patikrinimai, kuriais Komisija grindė šių produktų keliamo pavojaus vertinimą, buvo skirti pavojui žmonių, o ne gyvūnų, sveikatai įvertinti.

50 Darytina išvada, kad sąvoka „žuvininkystės produktai“, kaip ji suprantama pagal Sprendimą 2002/994, apima tik žmonėms vartoti skirtus produktus.

51 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Sprendimo 2002/994 priedo I dalis turi būti aiškinama taip, kad sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima žmonėms vartoti skirtus produktus, o ne gyvūnų pašarams naudoti skirtus produktus, todėl gyvūnų pašarams skirti žuvų taukai nėra „žuvininkystės produktas“, kaip tai suprantama pagal šį priedą.

Dėl antrojo klausimo

52 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas, įvertinti Sprendimo 2002/994 priedo I dalies galiojimą atsižvelgiant į Direktyvos 97/78 22 straipsnio 1 dalį, prireikus siejamą su SESV Protokolo Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 1 straipsniu.

53 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog *Marvesa* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme teigė, kad skirtingas žmonėms vartoti skirtų žuvų taukų ir gyvūnų pašarams naudoti skirtų žuvų taukų vertinimas nėra pateisinamas ir kad toks skirtingas vertinimas kelia abejonių dėl Sprendimo 2002/994 galiojimo atsižvelgiant į jo teisinį pagrindą ir proporcingumo principą.

54 Kaip Teisingumo Teismas jau priminė šio sprendimo 25 punkte, pagal Direktyvos 97/78 22 straipsnio 1 dalį Komisija, remdamasi svarbia gyvūnų sveikatos ar žmonių sveikatos apsaugos priežastimi, gali priimti priemones, susijusias su importu iš trečiosios šalies, pavyzdžiui, sustabdyti importą, numatyti specialias sąlygas, nustatyti atitinkamus patikrinimus arba dažniau atlikti fizinius patikrinimus.

55 Taigi pagal šią nuostatą reikalaujama, kad Komisijos priimtomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti žmonių ar gyvūnų sveikatą ir kad jos būtų pritaikytos prie „padėties sunkumo“. Todėl šiuo tikslu Komisija turi pagrįsti tokias priemones vertinimu, būdingu kiekvienam produktui, kuriam šios priemonės taikomos.

56 Vadinasi, minėta nuostata suponuoja, kad turi būti priimtos skirtingos priemonės, būdingos kiekvienam atitinkamam produktui ir jo keliamam pavojui žmonių ar gyvūnų sveikatai.

57 Kaip Teisingumo Teismas jau pažymėjo atsakydamas į pirmąjį klausimą, šioje byloje žmonėms vartoti skirti produktai ir ne žmonėms vartoti skirti produktai skiriasi. Todėl kiekvienos iš šių produktų kategorijų keliamo pavojaus vertinimas turi skirtis, kad kiekvienos iš šių kategorijų atžvilgiu būtų nustatytas pavojus gyvūnų ar žmonių sveikatai, padėties sunkumas ir priemonės, būtinos jai ištaisyti.

58 Taigi, atsižvelgiant į žmonėms vartoti skirtų produktų ir gyvūnų pašarams naudoti skirtų produktų skirtumus, Sprendime 2002/994 įtvirtintas skirtingas vertinimas į žmonėms vartoti skirtus žuvų taukus ir gyvūnų pašarams naudoti skirtus žuvų taukus neprieštarauja Direktyvos 97/78 22 straipsnio 1 daliai.

59 Šiomis aplinkybėmis draudimas importuoti gyvūnų pašarams skirtus žuvų taukus taip pat nepažeidžia proporcingumo principo. Tai, kad šio produkto importas yra draudžiamas, o žmonėms vartoti skirtų žuvų taukų importas leidžiamas, savaime nereiškia, kad toks draudimas viršija tai, kas būtina žmonių ir gyvūnų sveikatai apsaugoti.

60 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad išnagrinėjus antrąjį klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų turėti įtakos Sprendimo 2002/994 priedo I dalies galiojimui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (septintoji kolegija) nusprendžia:

1. **2002 m. gruodžio 20 d. Komisijos sprendimo 2002/994/EB dėl tam tikrų apsaugos priemonių, taikomų iš Kinijos importuojamiems gyvūninės kilmės produktams, iš dalies pakeisto 2015 m. liepos 1 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2015/1068, priedo I dalis**

   turi būti aiškinama taip:

   sąvoka „žuvininkystės produktai“ apima žmonėms vartoti skirtus produktus, o ne gyvūnų pašarams naudoti skirtus produktus, todėl gyvūnų pašarams skirti žuvų taukai nėra „žuvininkystės produktas“, kaip tai suprantama pagal šį priedą.

2. **Išnagrinėjus antrąjį klausimą nepaaiškėjo nieko, kas galėtų turėti įtakos Sprendimo 2002/994, iš dalies pakeisto Įgyvendinimo sprendimu 2015/1068, priedo I dalies galiojimui.**

Parašai.